

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Enten - Eller. Første del

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. III. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee1-txt-shoot-idf54a5d24-a899-4805-9271-ccb38495cac1.pdf> (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Hiin omtalte Don Juans Centralitet i Operaen vil jeg lidt nærmere belyse ved at betragte de øvrige Personer i Stykket i Forhold til ham. Ligesom i et Solsystem de mørke Legemer, der modtage deres Lys fra den centrale Sol, bestandig kun er halv Lyse, lyse nemlig paa den Side, der vender mod Solen, saaledes er det Tilfældet med Personerne i dette Stykke, kun det Livs-Moment, den Side, der vender mod *Don Juan*, er belyst, forøvrigt ere de dunkle og ugjennemsigtige. Dette maa ikke tages i den indskrænkede Forstand, som om hver af disse Personer var en eller anden abstract Lidenskab, som om *Anna* f. Ex. var Had, *Zerline* Letsind. Slige Smagløsheder har allermindst hjemme her. Lidenskabene i den Enkelte er concret men concret i sig selv, ikke concret i Personligheden, eller, for at udtrykke mig bestemtere, det Øvrige i Personligheden er slugt af denne Lidenskab. Dette er nu absolut rigtigt, fordi det er en Opera, vi have med at gjøre. Denne Dunkelhed, denne deels sympathetiske, deels antipathetiske hemmelighedsfulde Communication med Don Juan, gjør dem samtlige musikalske og bevirke, at den hele Opera samlyder i *Don Juan*. Den eneste Figur i Stykket, der synes at gjøre en Undtagelse, er naturligviis *Commandanten*; men derfor er det ogsaa saa viselig indrettet, at han til en vis Grad ligger udenfor eller begrændser Stykket; jo mere *Commandanten* blev trukket frem, jo mere vilde Operaen ophøre at være absolut musikalsk. Han er derfor bestandig holdt i Baggrunden og saa taaget som mulig. *Commandanten* er den kraftfulde Forsætning og den djærve Eftersætning, mellem hvilken Don Juans Mellemsætning ligger, men denne Mellemsætnings rige Indhold er Operaens Gehalt. Kun to Gange træder *Commandanten* op. Første Gang er det Nat; det er i Baggrunden af Theatret, man kan ikke see ham, men hører ham falde for Don Juans Kaarde. Allerede der er hans Alvor, der kun viser sig desto stærkere ved Don Juans parodierende Spot, Noget, *Mozart* fortræffeligt har udtrykt i Musikken, allerede der er hans Alvor for dyb til at tilhøre et Menneske; han er Aand, før han dør. Anden Gang viser han sig som Aand, og Himlens Tordenstemme lyder i hans alvorlige høitidelige Røst, men ligesom han selv er forklaret, saaledes er hans Røst forklaret til noget Mere end en menneskelig Stemme, han taler ikke mere, han dømmes.